

29 martie 2023

La Nr.

Nr. 04-3/24-776

din

Doamnei Veronica MIHAILOV-MORARU,
Ministru al justiției
secretariat@justice.gov.md

copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Opinie
la proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind
modificarea unor acte normative (modernizarea actelor de stare civilă)
(număr unic 165/MJ/2023)

Modernizarea serviciilor publice de înregistrare de stat a actelor de stare civilă și emitere a documentelor de stare civilă este scopul și finalitățile urmărite prin elaborarea proiectului de act normativ propus spre consultări.

Este important ca digitalizarea să fie realizată cu respectarea principiului „a nu lăsa pe nimeni în urmă” și să ofere categoriilor vulnerabile acces egal, liber, tratament echitabil în solicitarea și beneficierea de servicii de înregistrare a actelor de stare civilă.

În contextul promovării proiectului de act normativ, Avocații Poporului consideră oportun examinarea și propunerilor anterioare ce țin de:

1. revizuirea prevederilor Codului Familiei nr. 1316 din 26.10.2000, Legii privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018, Legii privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001 întru valorificarea aspectului ascultării opiniei copilului la desfacerea căsătoriei părinților la organul de stare civilă și notar – nr. 04-2/14 din 09.09.21 – *se anexează*;
2. completarea Codului Familiei cu o normă legală care să instituie obligația părinților de a-și întreține copiii majori care continuă studiile, dar numai până la vârsta de 23 ani – nr. 04-2/4-1539 din 21.07.22 – *se anexează*;

În ambele cazuri Ministerul Justiției și, respectiv, Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin răspunsurile sale au acceptat existența posibilităților de intervenție pe subiectele descrise.

Cu respect

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului

Executor: Liudmila Zarișneac
Tel.: 060002681

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2023.03.28 17:38:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului
pentru drepturile copilului

Digitally signed by Bănărescu Maia
Date: 2023.03.28 13:12:29 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Nr. 04-2/14

La Nr.

09 septembrie 2021

din

Doamnei **Natalia GAVRILIȚA**,
Prim-ministru al Republicii Moldova

**Propunere de perfecționare a legislației
în temeiul art. 27 lit. a) din Legea nr. 52/2014 cu privire la
Avocatul Poporului (Ombudsman)**

Respectarea interesului suprem al copilului, precum și dreptul lui de a exprima liber opinia în problemele care îl privesc, a fost motivul care a determinat Avocatul Poporului pentru drepturile copilului să vină cu propunerea de revizuire a legislației în vigoare, ce reglementează desfacerea căsătoriei la organul de stare civilă și notar.

Propunerea a fost precedată de consultarea Agenției Servicii Publice și Camerei Notariale din Republica Moldova pe segmentul practic de executare a normelor juridice în vigoare ce vizează înregistrarea desfacerii căsătoriei. Ambele subiecte interpellate au susținut că nu iau în considerație opinia copilului la stabilirea domiciliului după desfacerea căsătoriei din lipsă de norme legale, proceduri și mecanisme de implementare, ghiduri cu modele de acte etc.

Camera Notarială din Republica Moldova a precizat că:

[...] la autentificarea acordului privind stabilirea domiciliului copilului minor după desfacerea căsătoriei, actul notarial se va întocmi doar dacă între soți există un acord comun privind părintele cu care copilul va locui după desfacerea căsătoriei. În cazul dezacordului părinților cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, acesta se va deferi spre soluționare instanței de judecată. Notarul nu va solicita opinia copilului minor referitor la faptul cu care părinte dorește să locuiască după desfacerea căsătoriei, deoarece reglementările legale existente nu prevăd competența notarului de audiere a copilului minor în cadrul procedurii de desfacere a căsătoriei prin acordul soților.[...]

La rândul său, Agenția Servicii Publice a concluzionat:

[...] se apreciază că cadrul normative existent, în cazul în care soții la înregistrarea divorțului declară despre absența litigiilor patrimoniale și nepatrimoniale, nu stabilește obligația soților de a declara decizia acestora privind domiciliul ales al copiilor minori, precum și nu prevede consultarea în acest sens a copilului care a împlinit vârsta de 14 ani. [...]

În Republica Moldova încetarea căsătoriei poate avea loc prin divorț (desfacere) în baza cererii unuia sau a ambilor soți. Căsătoria este desfăcută pe cale judecătorească, administrativă sau în procedură notarială. În ultimele două cazuri este esențială lipsa

litigiilor dintre soți și existența acordului atât privind divorțul, cât și privind copiii (întreținerea, educația și domiciliul lor).

Relevante în acest sens sunt articolele 35 și 36 din Codul Familiei:

Articolul 35. Modalitatea de desfacere a căsătoriei

În cazurile prevăzute la art. 36 alin. (1) și (2), căsătoria se desface de către organul de stare civilă, în cazurile prevăzute la art. 36 alin. (4) și (5) și la art. 37 – pe cale judecătorească, iar în condițiile prevăzute la art. 41 și 42 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială – de către notar.

Articolul 36. Desfacerea căsătoriei la organul stare civilă

(1) În baza acordului comun al soților, în cazurile în care între aceștia nu există neînțelegeri referitoare la partajul proprietății comune în devălmășie, la întreținerea, educația și domiciliul copiilor minori comuni sau la întreținerea unuia dintre soți, căsătoria este desfăcută la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți. Soții participă la desfacerea căsătoriei în condițiile Legii nr. 100/2001 privind actele de stare civilă.

Chiar dacă Codul Familiei valorifică dreptul copilului la exprimarea opiniei (Articolul 54. Copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului se ține cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.), acesta este lacunar la aspectul ascultării părerii copilului la desfacerea căsătoriei de către ofițerul de stare civilă sau notar, mai ales când se decide asupra domiciliului lui.

Interesele copilului, inclusiv dreptul lui de a-și exprima opinia, sunt apărate și de articolele 3 și 12 din Convenția cu privire la drepturile copilului. Astfel,

Articolul 3

1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Articolul 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa și gradul său de maturitate.

2. În acest scop, se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-l privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o instituție corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

Prezentăm succint considerațiile Comitetului pentru drepturile copilului din Comentariul general nr. 12 (2009) Dreptul copilului de a fi ascultat (referitor la articolele 3 și 12)¹:

¹ Disponibil pe http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2020/12/Nr.-12_.pdf

De fapt, nu poate exista o aplicare corectă a articolului 3 dacă componentele articolului 12 nu sunt respectate. La fel, articolul 3 întărește funcționalitatea articolului 12, facilitând rolul esențial al copiilor în toate deciziile care le afectează viața.

Implementarea celor două paragrafe ale articolului 12 necesită realizarea a cinci pași pentru a asigura realizarea în mod eficient a dreptului copilului de a fi ascultat ori de câte ori o chestiune vizează un copil sau când copilul este invitat să-și expună opiniile sale într-o procedură formală ori într-un alt context. Aceste cerințe trebuie aplicate în funcție de contextul dat.

- Pregătirea copilului

Persoana responsabilă de luarea deciziei trebuie să pregătească copilul în mod corespunzător înainte de audiere, oferind explicații cu privire la modul, când și unde va avea loc audierea și cine vor fi participanții și trebuie să țină seama de opiniile copilului în acest sens.

- Audierea copilului

Experiența indică faptul că audierea ar trebui să aibă formatul unei discuții, mai degrabă decât o examinare unilaterală.

- Evaluarea capacităților copilului

Trebuie dezvoltată o bună practică pentru evaluarea capacității copilului.

- Informații cu privire la importanța oferită opiniilor copilului (feedback)

Este de datoria responsabilului de luarea deciziei să informeze copilul despre rezultatul procesului și să-i explice în ce mod opiniile exprimate au afectat decizia finală.

- Plângeri, recurs și despăgubiri

În cazul în care se încalcă dreptul copilului de a fi ascultat în ceea ce privește procedurile judiciare și administrative (art. 12, paragraful 2), copilul trebuie să aibă acces la proceduri de recursuri și plângeri care prevăd despăgubiri pentru încălcarea drepturilor. Procedurile de depunere a plângerilor trebuie să ofere mecanisme fiabile pentru a se asigura că copiii sunt încrezători că atunci când vor apela la aceștia nu vor fi supuși riscului la violență sau la pedeapsă.

Comitetul a fost foarte explicit la abordarea articolelor 3 și 12 din Convenție, pentru a facilita statelor părți procedura de ajustare a legislațiilor naționale la standardele internaționale.

Într-un alt comentariu², Comitetul vine cu explicația că, articolul 3 (1) se referă la acțiunile întreprinse de „instituțiile publice sau private de asistență socială, instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau organele legislative”. Principiul necesită măsuri active din partea Guvernului, parlamentului și sistemul judiciar. Fiecare organ sau instituție legislativă, administrativă și judiciară trebuie să aplice principiul interesului superior, luând în considerare în mod sistematic modul în care drepturile și interesele copiilor sunt sau vor fi afectate de deciziile și acțiunile lor - de exemplu, o lege propusă sau existentă, o politică sau o acțiune administrativă sau o decizie judecătorească, inclusiv cele care nu sunt direct preocupate de copii, dar îi afectează indirect.

² Comentariul general nr. 5 (2003) Măsuri generale de punere în aplicare a Convenției privind Drepturile Copilului (art. 4, 42 și 44, paragraful 6), disponibil pe <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2020/12/Nr.-5.pdf>

Tot aici se face referire și la articolul 12: dreptul copilului de a-și exprima liber opiniile asupra „oricărei probleme care îi privește”, aceste opinii având în vedere ponderea cuvenită. Acest principiu, care evidențiază rolul copilului ca participant activ la promovarea, protecția și monitorizarea drepturilor sale, se aplică în mod egal tuturor măsurilor adoptate de State pentru punerea în aplicare a Convenției.

În dezvoltarea subiectului desfacerii căsătoriei la organul de stare civilă și notar, atingem încă un aspect. Astfel, temei pentru respingerea cererii de desfacere a căsătoriei este constatarea de către notar a faptului că acordul încheiat între părinți contravine intereselor minorului.

Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018, la art. 42, prevede temeiurile respingerii cererii de desfacere a căsătoriei:

Articolul 42. Respingerea cererii de desfacere a căsătoriei

(1) Notarul emite o încheiere de respingere a cererii de desfacere a căsătoriei în situațiile în care nu sînt îndeplinite, cumulativ, condițiile legale prevăzute de Codul familiei pentru desfacerea căsătoriei prin acordul soților, precum și în unul dintre următoarele cazuri:

e) în cazul în care există copii minori sau concepuți și, la expirarea termenului prevăzut la art. 41 alin. (5), unul dintre soți nu se prezintă în fața notarului, nu-și exprimă consimțămîntul pentru desfacerea căsătoriei sau soții refuză de a încheia acordul referitor la plata pensiei de întreținere și la stabilirea domiciliului copiilor minori, sau **acordul încheiat contravine intereselor minorilor.**

Legislația nu vine cu precizări privind modalitatea de constatare/apreciere a acestui fapt, circumstanțele sau cauzele care pot fi în detrimentul intereselor minorului. În consecință, notarii dezvoltă practici diferite, iar lipsa de coerență este doar în detrimentul copiilor.

Lectura tuturor actelor normative citate la capitolul desfacerii căsătoriei în procedură administrativă sau notarială conduce la concluzia că, în ambele cazuri, opinia copilului nu este luată în considerare la etapa deciderii privitor domiciliul acestuia, iar condițiile care ar conferi acordului încheiat între părinți un caracter contrar intereselor copilului și ar constitui temei de respingere a cererii de către notar lipsesc. Suntem de părerea că, deducția notarului privind corespunderea sau nu a acordului încheiat între părinți cu interesele minorului trebuie să rezulte exclusiv după audierea copilului, în care se determină preferințele, necesitățile, viziunile, aspirațiile etc. ale acestuia. Același mecanism de audiere a copilului trebuie prevăzut și în situația divorțului la organul de stare civilă, cu o posibilă delimitare a atribuțiilor între ofițerul abilitat cu înregistrarea divorțului și a responsabilului de audiere a copilului.

Considerăm că, importanța ascultării copilului în procedura administrativă sau notarială de desfacere a căsătoriei, în situația când se decide asupra domiciliului acestuia, nu poate fi diminuată pe fondul altor probleme/aspecte ce trebuie soluționate.

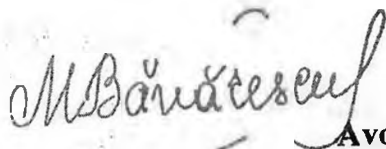
În baza argumentelor desfășurate supra, statutului conferit de Legea nr. 52/2014 și în scopul protecției adecvate a drepturilor omului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

PROPUNE:

1. Revizuirea prevederilor Codului Familiei nr. 1316 din 26.10.2000, Legii privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018, Legii privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001 întru valorificarea aspectului ascultării opiniei copilului la desfacerea căsătoriei părinților la organul de stare civilă și notar;
2. Elaborarea normelor de completare/modificare a Codului Familiei nr. 1316 din 26.10.2000, Legii privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018, Legii privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001 cu stipularea procedurii de audiere a copilului la desfacerea căsătoriei părinților în procedură administrativă și notarială, autorității responsabile în desfășurarea audierii, formei audierii, circumstanțelor care contravin intereselor copilului și pot fi invocate drept teme de respingere de către notar a cererii de divorț.
3. Elaborarea actelor de executare a legilor (Codul Familiei nr. 1316 din 26.10.2000, Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018, Legea privind actele de stare civilă nr. 100 din 26.04.2001) pentru descrierea detaliată și clară a procedurii de audiere a copilului la desfacerea căsătoriei părinților în procedură administrativă și notarială, cu oferirea de modele de acte ce urmează a fi întocmite la finele procedurii.

Despre decizia/acțiunile întreprinse cu privire la propunerea înaintată Avocatul Poporului pentru drepturile copilului urmează a fi informat în termen de 30 de zile.

Cu respect,

Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

Ex.: Liudmila Zarișneac
Tel.: 060002681

21 iulie 2022

La Nr.

Nr. 04-2/4-1540

din

Domnului **Igor GROSU**,
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

Doamnei **Natalia GAVRILIȚA**,
Prim-ministru al Republicii Moldova

**Propunere de perfecționare a legislației
în temeiul art. 27 lit. a) din Legea cu privire la
Avocatul Poporului (Ombudsman) nr. 52/2014**

Obligația părinților de a-și întreține copiii este un element indispensabil al relațiilor patrimoniale dintre aceștia și garanția unei dezvoltări fizice, psihologice armonioase a copiilor. Minorii sunt îndrituiți la întreținere atât timp, cât nu își pot asigura surse de existență de sine stătător (locuință, hrană, îmbrăcăminte, cheltuieli de educație și formare profesională etc.). În legislația Republicii Moldova această perioadă durează până la atingerea vârstei de 18 ani, cu excepția copiilor majori inapți de muncă care pot pretinde întreținere de la părinți și după majorat.

Practica statelor membre ale Uniunii Europene denotă faptul reglementării în legislațiile lor naționale a obligației părinților de a-și întreține copiii deveniți majori și apți de muncă, dar care nu sunt independenți din punct de vedere financiar, și continuă studiile la o instituție de învățământ superior. Desigur, pentru a nu admite o povară financiară insuportabilă pusă pe seama părinților, statul impune și anumite condiții în care se poate exercita dreptul copilului major la pensia de întreținere. Asemenea condiții precum existența unei relații permanente și sănătoase între părinte și copil, lipsa restanțelor în cadrul procesului de studiu, capacitatea financiară a părintelui de a achita pensia de întreținere copilului major, dar nu în detrimentul propriu și al altor copii minori sunt luate în considerare la stabilirea obligației de plată. Unele state impun și limită de vârstă până la care poate fi achitată aceasta.

Litigiile privind pensiile de întreținere sunt soluționate de către instanțele de judecată.

Cadrul normativ național este lacunar în privința situațiilor de întreținere a copiilor majori apți de muncă, însă care nu și-au câștigat autonomie financiară și se află în proces de formare profesională. În principiu, în majoritatea cazurilor obligația de întreținere se execută benevol de către părinți, de regulă în natură. Însă, în cazul părintelui care nu coabitează cu acest copil major, lipsa unei reglementări în domeniu este un prilej de a se eschiva de la întreținerea copilului, inclusiv de la plata unei pensii de întreținere.

Relevăm un aspect suplimentar: potrivit art. 25 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii se stabilește pensie de urmaș copiilor până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani. Obligația de întreținere în cazul dat îi revine statului.

Principiul conform căruia acolo unde există aceeași rațiune, trebuie să existe aceeași soluție, induce spre ideea că nu există nici o rațiune pentru care copilul care are părinții în viață să nu se bucure de aceleași drepturi pe care le are copilul ai cărui părinți sunt decedați. Prin recurgere la analogie, dacă statul asigură întreținerea copilului major care își continuă studiile și care are unul sau ambii părinți decedați, atunci ar fi logic ca părinții/părintele să execute obligația de întreținere a copilului major care la fel este înmatriculat la o instituție de învățământ.

Împrejurarea continuării studiilor, care nu permite angajarea și realizarea de venituri din muncă echivalează cu necesitatea de sprijin material, vizată în art. 74 alin. (1)¹ și art. 78² din Codul Familiei, normă destinată copiilor majori inapți de muncă. Și aici situațiile pot fi tratate similar, pentru că în ambele cazuri copiii se află în imposibilitatea de dobândi autonomie financiară, fie din cauza unei particularități de dezvoltare fiziologică, fie din lipsa posibilității de angajare în câmpul muncii, din motivul antrenării în proces educațional.

Aspecte de drept comparat (state membre ale UE)

Ungaria³

Toți minorii (sub vârsta de 18 ani) au dreptul la pensie de întreținere, în conformitate cu prezumția de necesitate stabilită prin lege. Copiii cu vârsta mai mică de 20 ani au, de asemenea, dreptul la întreținere, cu condiția ca aceștia să fie înscriși în ciclul de învățământ secundar.

Copiii de vârstă activă (18 ani sau mai mult) care își continuă studiile au dreptul la întreținere indiferent de prezumția de necesitate în cazul în care necesită întreținere pentru a-și continua studiile, într-o perioadă de timp rezonabilă. Copilul trebuie să informeze fără întârziere părintele cu privire la intenția sa de a-și continua studiile [secțiunea 4:220 alineatul (1) din Codul civil].

Studiile includ orice curs sau formare necesară pentru a obține o calificare în vederea pregătirii pentru o carieră, precum și studiile pentru obținerea unei diplome de licență sau de masterat sau programele de învățământ profesional superior, efectuate în mod continuu.

În cazul în care se justifică în mod excepțional, părinții pot fi obligați să asigure întreținerea unui copil în vârstă de 25 de ani sau mai mult [secțiunea 4:220 alineatul (5) din Codul civil].

¹ Părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

² (1) Părinții sunt obligați să-și întrețină copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

(2) În caz de litigii privind achitarea pensiei de întreținere, instanța judecătorească stabilește cuantumul acesteia pentru copiii majori inapți de muncă într-o sumă bănească fixă plătită lunar, ținându-se cont de starea materială și familială, de alte circumstanțe importante.

³ https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_claims-47-hu-ro.do?member=1

Cu toate acestea, părinții nu au o obligație de întreținere față de un copil major care își continuă studiile în cazul în care se consideră că întreținerea este nemeritată de copil, acesta nu reușește să își îndeplinească obligațiile educaționale și de examinare din motive independente acestuia sau în cazul în care întreținerea ar pune în pericol capacitatea părintelui de a se întreține sau capacitatea părintelui de a-și întreține copiii minori. De asemenea, se consideră că întreținerea este nemeritată de un copil major dacă, fără niciun motiv întemeiat, acesta nu menține relații cu părintele obligat să îl întrețină [secțiunea 4:220 alineatele (3) și (4) din Codul civil].

Belgia⁴

În mod normal, obligația de întreținere încetează la majoratul copilului sau la emanciparea acestuia. Cu toate acestea, obligația poate continua dacă formarea copilului nu este finalizată (articolele 203 și 336 din Codul civil).

Germania⁵

Nu există nici o limită de vârstă pentru întreținerea copiilor: întreținerea trebuie să fie plătită atât timp cât copilul depinde de aceasta, cu excepția cazului în care acest lucru se datorează unor greșeli din partea copilului. Cu toate acestea, după ce copiii și-au încheiat educația și formarea, aceștia trebuie, în general, să se întrețină singuri. În conformitate cu legislația germană în materie de pensii alimentare, minorii sunt privilegiați față de copiii majori, cu condiția ca aceștia din urmă să nu fie integrați în învățământul general. Cerințele impuse persoanei răspunzătoare pentru întreținerea unei persoane sunt mai stricte, și minorii au prioritate față de copii care au împlinit vârsta majoratului.

România⁶

Obligația de întreținere dintre părinți și copii este reglementată de art. 499 și art. 525 din Codul civil. Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri. Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a-și primejdui propria lor existență, instanța de tutelă poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major (de regulă la 18 ani), dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani.

Franța⁷

În ceea ce privește întreținerea copiilor, nu există limită de vârstă stabilită prin lege: obligația de întreținere și de educație pe care o au părinții nu încetează de drept decât în momentul în care copilul devine major (articolul 371-2 din Codul civil). Trebuie făcută distincția între două perioade:

- atât timp cât copilul este minor sau, dacă este major, atât timp cât nu și-a câștigat autonomia financiară, părinților le revine obligația de întreținere și de educație în

⁴ https://e-justice.europa.eu/47/RO/familv_maintenance?BELGIUM&member=1

⁵ https://e-justice.europa.eu/47/RO/familv_maintenance?GERMANY&member=1

⁶ https://e-justice.europa.eu/47/RO/familv_maintenance?ROMANIA&member=1

⁷ https://e-justice.europa.eu/47/RO/familv_maintenance?FRANCE&member=1

ceea ce îl privește, cu scopul de a-i asigura condițiile necesare pentru dezvoltare și educație;

- când obligația de întreținere și de educație încetează, se aplică regimul general al obligației de întreținere, pe baza dovezii aduse de solicitant privind starea sa de nevoie (articolele 205 și 207 din Codul civil).

Bulgaria⁸

Părinții trebuie să plătească întreținere pentru copiii minori cu vârsta sub 18 de ani, indiferent dacă aceștia sunt capabili să lucreze sau dacă dispun sau nu de mijloacele necesare pentru a se întreține prin resurse proprii. În cazul copiilor majori, părinții trebuie să plătească întreținere în situația în care copiii nu sunt în măsură să se întrețină singuri din propriul venit sau din bunurile proprii atunci când sunt înmatriculați într-un sistem de învățământ secundar (până la vârsta de 20 ani) sau la un colegiu de formare ori universitate (până la 25 de ani), pe durata prevăzută a studiilor, dar numai dacă plata întreținerii nu presupune dificultăți deosebite pentru părinți.

Informația prezentată rezumă aspectele de ordin legislativ ale unor state membre ale UE din domeniul dreptului familiei și poate servi model pentru adoptarea unor măsuri similare pentru cadrul normativ național. Bunăstarea copiilor, inclusiv a celor care continuă studiile după atingerea majoratului, este motivul central care determină operarea completărilor la Codul Familiei. Pentru a diminua sarcina financiară care ține de obligația părinților, este rațional de a introduce o limită de vârstă până la care copilul major poate pretinde întreținere din partea părinților, în cazul în care își continuă studiile. De exemplu - până la 23 ani, vârstă până la care statul plătește copilului pensia de urmaș dacă acesta își continuă studiile.

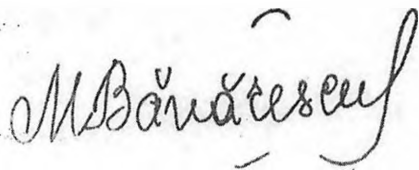
În baza argumentelor desfășurate supra, statutului conferit de Legea nr. 52/2014 și în scopul protecției adecvate a drepturilor copilului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

PROPUNE:

Completarea Codului Familiei cu o normă legală, care să instituie obligația părinților de a-și întreține copiii majori care continuă studiile, dar numai până la vârsta de 23 ani.

Despre decizia/acțiunile întreprinse cu privire la propunerea înaintată Avocatul Poporului urmează a fi informat în termen de 60 de zile.

Cu respect,

**Maia BĂNĂRESCU,
Avocatul Poporului
pentru drepturile copilului**

Ex.: Liudmila Zarișneac
Tel.: 060002681

⁸ https://e-justice.europa.eu/47/RO/familiv_maintenance?BULGARIA&member=1